

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompá Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona. Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petsor térfogata . . . 20 fillér. Nyilttér sora 50 fillér.</p>
---	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Városi vigadó.

Évek előtt pendítettük már meg az eszmét lapunk vezető helyén, hogy figyelemmel az itteni állapotokra, igen czélszerű és anyagilag is igen előnyös lenne egy városi vigadó épületről gondoskodni.

Elsirattuk akkor a híres régi „Három Rózsa“-szállodát, a mely épület idegen kézbe került és az üzleti érdek barbár kezekkel verette le annak ódon czimerét és felírását.

Sokan azt hangoztatták akkor, hogy kár előre elítélni a várost azért, mert olcsó pénzen eladta a kényelmetlen berendezésű s a mai igényeknek már meg nem felelő ódon épületet; mert annak tulajdonosa fogja azt csak igazán modern szállodává fejleszteni, a mire a város anyagi erő hiányában képtelen lett volna. Hogy ezen jóslat miképen vállott be, azt mi nem fejtegetjük, hanem reábizuk a nagyközönségre.

Azt azonban kénytelenek vagyunk konstatálni, hogyha a régi Három Rózsa a „Hungária“ oly modern és kellemes szállodával cserélte volna fel, akkor az Otthon Társaskör bizonyára nem költözött volna ki annak fényes terméből és a bálók, mulatságok nem szorultak

volna ki onnan a vármegyei székház termébe és a főgimn. tornacsarnokába stb.

Az eladás megtörtént és azt már visszaszíni nem lehet. Gondoskodni kell tehát egy másik épületről, hol városunk folyton szaporodó intelligensebb eleme egy alkalmas táncztermet, sőt állandó színháznak is czélszerű helyiségeket is nyerjen.

Mert elvégre is nem lehet követelni a vármegyétől, hogy pazar fénnel berendezett disztermét, a megyebálokat kivéve, más mulatságokra átengedje, sem pedig a főgimnáziumtól, hogy tornacsarnokát nyilvános mulatságokra állandóan nyitva tartsa.

Megvagyunk győződve róla, hogy jelen felszólalásunknak a városi vezetőség nem fog semmi értéket tulajdonítani s ha ereje lesz hozzá, a városi vigadó létesítését, csak azért is megfogja akadályozni, mert tőlünk jött az eszme.

Hát, hogy ez ne legyen a vigadó létesítésének akadálya, eláruljuk; hogy egy hatalmas tényezőnek, kitől még városunk sokat és biztosan remélhet, vármegyénk főispánjának alkotó és teremő agyában is megfordult már ez eszme s ha ő ezzel a nyilvánosság elé lép, akkor

a városi vezetőség aligha fog az ellen akadályokat gördíteni.

Mert ha vizsgáljuk az itteni állapotokat, az eredményt, a való tényt abban összegezhetjük: hogy egy-két egyént és családját kivéve, a városi benszülött vagyonos osztály, — a mely osztálynak még mindig nagy súlya van a városházán, — vajmi keveset szórakozik s a mit a kultura és a társadalmi élet fejlesztése érdekében kiad, az jóformán egyenlő a nullával.

A tények igazolják, hogy városunk életét, a tisztviselők, az idegenből jött ügyvédek, orvosok, tanárok és a kereskedő világ alkotják és ezek áldozzák fel keresményüket a piactól kezdve minden téren. Ezek az elemek tehát a legnagyobb örömmel fognak az eszmét felvető főispánunk mellé sorakozni és neki csak hálával fognak tartozhatni a nagyon is várt eszme megvalósításáért.

Ismerjük főispánunk demokratikus gondolkozását s ha nem csalódunk, ő valószínűleg azt is tervbe vette, hogy a Vármegyei Kaszinót és Otthon Társaskört egyesítené, a mely esetben egy nagyszerű kaszinói élet fejlődhetnék ki rövid idő alatt, melynek kebelében megalakulna a

TÁRCZA.

Az én első tanítási óráim.*)

Irta: PERJÉSSY LAJOS.

A múlt század hetvenes éveinek közepe táján, a felvidék egy kies városában, mely valaha igen nevezetes volt csutorás és gubásairól — egy ménkü nagy hivatalos levelet kézbesített nekem a posta.

Forgattam jobbra, balra, nézegettem, hogy igazán az én számomra iratott e — lévén a levél czimzése német. Felbontottam azután bizonyos szorongások között s a bent lévő hivatalos jegyzőkönyvi kivonat szintén ékes német nyelven azt adta tudtomra, hogy Königliche

*) Mutatvány a szerzőnek legközelebbi megjelenő novellás kötetéből.

Freistadt Werschetz, Ordenliche Generalversammlung-ja Städtische Realschulé-jához megválasztott tanárnak ennyi, meg ennyi fizetéssel. (Bizony édes-keves volt az. Summa summarium lakbérrel együtt 1800 K.)

Fiatal ember voltam, a középiskolai tanári diplomám a zsebemben volt már, fellengző, nagy tervek feszítették agyamat és száználmas mosollyal tekintettem a német episztólára.

— No éppen ez kellene még nekem, hogy ilyen gyatra fizetéssel német iskolába menjek tanítani, mikor a német szóval — a Rákócziak hírneves régi iskolájában, Sáros-Nagy-Patakon — olyan nagyon ellenséges viszonyban állotunk. A fővárosban pedig szent esküt tevénk, hogy olyan helyen nem fordulunk meg, a hol nem magyarul beszélnek, vagy ha igen, akkor odahassunk, hogy magyar legyen a szó és hang.

Nagy és jogos volt az én csodálkozásom, mert hiszen én sohasem pályáztam Verseczre.

Elő kellett keresni a földrajzot, hogy mi egybegyűlt fiatal felvidéki filozópterek (földrajzszakos nem találtatott közöttünk) e város viszonyairól való fogyatékos tudásunkat kiegészíthessük.

A földrajz azt írta többek között . . . hogy . . . „nagyon sok és jó bort termelnek Verseczen és vidékén . . .“

Ez a körülmény kezdett bennem bizonyos engedékenyebb hangulatokat gerjeszteni.

Válaszoltam azután pár nap múlva, hogy:

Nagy jó Uraimék! Köszönettel vettem meg választásom hírét, — ámbár fogalmam sincs róla, hogy jutottam hozzá — de hát én a német szót alig-alig ha egy kicsit megértem; azon a nyelven tanítani nem tudok . . . így bizonyára hasznomat sem igen vennék . . . ha elmennék is . . . stb.

Közben teltek a hetek és én pályáztam az ország minden tájékára, azonban — nagy tanárbőség lévén akkoriban — nagy hiába.

Értesítés. A volt Stehlinszky-féle órás-üzletben JAVÍTÁSBA ADOTT ORÁK átvehetők
Valaszky Rezső órás- és ékszerész üzletében
Rimaszombatban.
Nagy javító műhely! :: Vésések azonnal elkészülnek! :: Pontos kiszolgálás!

szinpártoló egyesület s a városi vígadó termeiben a mostani társadalmi pangást egy kellemes társasélet váltaná fel.

Afelett sem kell kétségbe esnünk, hogy hol lenne a városi vígadó. Új épületről szó sem lehet, mert Rimaszombatban e célra telket venni semmi pénzen sem lehetne. Az Erzsébet-téren áll azonban a régi törvényszéki épület, mely a város tulajdona s melyben már évek óta a vármegyei kaszinói élet lakozik.

Ezt a történelmi nevezetességű épületet meg kell menteni attól, hogy ez is idegen kézbe és multjához nem méltó sorsra jusson. Az udvar felé négyszögben nagyon czélszerűen ki lehet építeni és azok a helyiségek, melyek egy vígadóhoz okvetlen szükségesek, benne szépen és kényelmesen helyt fognak találni. Egy szolid vendéglős behelyezésével pedig, — ki szép bért is fog fizetni, — a városi tarthatatlan vendéglői állapotok szánálva és a vígadó anyagi érdekei biztosítva lesznek.

Vármegyénk főispánját tehát az eszme felvetéseért a legmelegebben üdvözljük és arra kérjük, hogy tervével mielőbb lépjen sikra, a hol a fentebb felsorolt elemek teljes lelkesedéssel fognak mellé állani és még anyagi áldozattól sem fognak visszariadni.

Ha pedig esetleg részvénytársaság alakítása által mutatkoznék a cél elérhetőnek, akkor már most egész biztosra vehetjük a vígadó létesítését, mert ez esetben lehetne számítani már azokra a vagyonos városi elemekre is, kik különben ma távol tartják magukat mindattól, a mi kiadással jár.

Széljegyzetek.

Vidéki színészet.

Amellett, hogy aktuális, ez a téma érdemes a felette való kis eszme-futtatásra, hiszen Thalia vidéki papjai ma is még egy olyan kaszt, amelyiket nem ismerünk és éppen ezért a róluk való felfogásunk is ferde és igaztalan.

Ha valaki kimondja ezt a szót: vidéki színész, mi jut eszünkbe, mit és kit látunk meg-

Októberben azonban megint jött egy hivatalos paksaméta Verseczről.

Abban már magyar írárok valának. Herczeg Ferencz József, a mi büszkeségünknek, Herczeg Ferencznek édesapja, ugy is mint polgármester és mint a Schulkommission elnöke, azt írta, hogy: nem baj az, ha nem is tudok olyan jól németül (annál többet fognak majd tanulni tőlem magyarul), csak jöjjenek... de azonnal... hogy ők Budapestről kértek professzort... onnan ajánlottak nekik... Ismeretlenül is egyhangulag megválasztottak.

Október közepe táján robogott velem az egykori Bánát felé az akkor még Osztrák Államvasut rozoga személyvonata.

Szegedet elhagyva, kezdett fogyni a magyar szó az utasok ajkairól.

Temesvárt is elhagyva, már egyetlen magyar szó sem hangzott, sőt a kalauz is német nyelven kérte a jegyeket.

Delta környékén a hetvenes években pompás erdők között haladt a vonat. Előbb hegyeken, majd a síkon is feltűntek a végtelennek látszó szállóültvények (abban az időben Versecz határában több mint 15000¹/₂ holdon termelt kincseket érő szőlő) és csillogó meleg őszi nap-sugárban fürdöttek a verseczi várhegy öreg Don Jon-jának és a várnak omladozó falai.

A verseczi vasuti állomás otromba fakorlátokkal határolt, nyomoruságos földszintes épület volt, mely előtt a ragacos fekete sárban ott lézengett néhány bőrrel fedett batár.

A kocsisok éktelen kiabálások között hir-

jelenni? Elénk lép egy félretaposott, rongyos talpu czipő, amelyik egy harmonikaszerű, többé-kevésbé bő, de vasalót soha sem látott nadrágba folytatódik. A kabát, mellény, nyakkendő, gallér nem látszik, azt eltakarja a fázósan összeszetfogott tavaszi kabát, mert a husz év előtti novellairók reczipéje szerint még ma sem tudjuk a vidéki színészeket elképzelni másként, mint csikorgó hidegben egy könnyű tavaszi felöltőben. De feltesszük, hogy a kabátnak egész biztosan rövid az ujjja és rongyos a könyöke, hogy a gallérja soha mosva nem volt és mandzsettája egyáltalán nincs is. A tavaszi kabát felgyűrűt gallérja egy sovány, festéktől és mastixtól összemart, éhes arcot keretez be, amelyiknek a homloka már eltűnik a lehetetlen alaku, gyűrűt, széles karimájú kalapban. Ha nő az illető, akkor megmarad a gyűrűt arc, de kihívó tekintettel, megmarad a viselt czipő, de bőven mutogatott selyemharisnyával, és megmarad a kopott ruha, de szembántó, riktó színekben. Mondom, ez a képzelet tipikus vidéki színészalakja és önkénytelenül is meglepetést érzünk, ha ezután a színészt meglátjuk egy csinos és értékes városi bundában, vagy a színésznőt szolidan és izlésesen öltözve és nem vadászva az ismeretségekre.

Noha a fizetésük után inkább lenne okuk a kopott és megviselt kinézésre, mint az eleganciára. Mert szemben a fővárosi színészekkel, kiknek egy tizhónapos szezon tizezreket jövedelmez, a vidékiek közül még a legjobbaknak sem megy felül a fizetése a havi kétszáz koronán, nem is szólva a segédszínészekről és statisztaszereplőkről, kiknek fizetése az ötven-hatvan koronát sem haladja meg, ami pedig csakugyan élni kevés, meghalni sok.

A kötel ségeik össze sem hasonlíthatók a fővárosi színészek elfoglaltságával. A fővárosban a szezon tiz hónapig tart, és ebből a színész átlag hét hónapon át játszik, mert a többi estén vagy szerződésileg biztosított szabadnapja van, vagy olyan darabot adnak, amelyekben nincs szerepe. Ha pedig eljön a nyár, felpakkol boldogan, és elutazik nyaralni. Az egyik elmegy Montecarlóba, hogy visszajövet elmondhassa, hogy nem pihent semmit és tizezer koronát vesztett a rouletten; a másik Blankenbergébe utazik, mert ősszel minden ismerősét meg akarja vadítani azzal, hogy őt a trónörökös megszólította a strandon, hogy „nini csakugyan maga az, kedves Izé, no nagyon örvendek”; a harmadik meg elmegy a Fidsi szigetre ősebert játszani Ganguin szerint. És jönnek vissza ősszel kipihenten, friss kedvvel, már a zsebükben egy jó szereppel a jövő szezonra. A vidékiek pedig játszanak a háromszázhatvanöt nap közül háromszázötvenen, sokszor kétszer is egy nap. A felmaradó tizenöt napot pedig vonaton és

dették német, szerb és oláh nyelven a Két Kulacs, Internacionál, az Alexandrovics, a Milekker stb. vendégfogadók neveit.

Egy éppen akkor a Kunságból Verseczre helyezett fiatal biróval már előzőleg nagy barátságot kötöttünk a hosszú vasuti utazás alatt és természetesen egy kocsiiban helyezkedtünk el.

Magyaráztattuk azután a mi kevés német nyelvtudományunkkal a kocsisnak, hogy a róm. katolikus templom mellé vigyen, a birónak valami régi ismerőséhez.

A kocsis aztán hordott mindentelé a városban, a gör. kel. kis és nagytemplomhoz. Mindenfelé kérdezősködtünk. A kocsissal és a megkérdezettekkel azonban semmiképp sem tudtuk magunkat megértetni.

Mikor azután tehetetlenül ott állottunk ismét az utcán, a kocsis éktelenül kezdte szidni: „azt a fűzfán fütyülő, jégen kopogó keserves mivoltát ennek a rongyos világnak... hát már senki sem tud itt magyarul?!”

Rettenetesen elpudeáltuk magunkat, a biró és tanár, akik a magyar nyelvet és kulturát imígyen kezdtük terjeszteni új állomáshelyünkön.

A magyar kocsist majd megölegettük és azt a nagy tanulságot szűrtük le ebből az esetből, hogy ebben a mi magyar hazánkban mindenfelé, minden embert magyar nyelven kell megszólítani s csak ha kitűnik, hogy éppenséggel nem érti meg a magyar igét, csak akkor kell vele más nyelven beszélni.

A magyar szabadságharcz után, az elnyomtatás szomorú éveiben, az osztrák uralomnak

hideg szállodai szobákban töltik el, utazással és csomagolással. Nagyon jó, ha minden hónapban kap egy estét, amikor nem kell játszania és jai neki, ha beteg mer lenni, mert a direktor leszedi róla a keresztvizet (ha van rajta!)

A jámbor közönség pedig minél nagyobb igényekkel megy a színházba és az tartja magát műveltebbnek, aki jobban le tudja poeskon-diázni az egész trüppöt. Szerintük nem ér semmit az egész, mert a férfiak nem Beregi Oszkák, Hegedüs Gyulák és Törzs Jenők, a nők pedig nem Márkus Emiliák, Szoyer Ilonkák, Gombaszögi Fridák és Varsányi Irének egytől-egyig. Azt elvárják tőlük, hogy minden szezonban teljesen új repertoárral álljanak elő, minden belátása nélkül annak, hogy egyetlen új darabnak a megszerzése és betanulása is már jelentős anyagi és időbeli áldozatot jelent a számukra; — ezzel szemben a drámákat nem nézik meg, mert utóvégre ők nem szomorkodni mennek a színházba; a vígjátékot nem nézik meg, mert a modern vígjátékok pikantériáján még egy törülmetszett alföldi kanász is a füleig pirul; operettet pedig nem irnak minden esztendőben harminczat, hogy egy egész szezon végig lehessen vele csinálni.

Tehát mindig csak az arany középuton! Legyenek meg az igényeink nekünk is, hiszen a kényes izlésű közönség előtt több vigyázattal és figyelemmel játszanak, de vessünk számot mindenkor az ő tehetségükkel is, a rendelkezésükre álló eszközökkel és a jóakarattal, amellyel a közönséget kielégíteni igyekeznek. A jó színész sok pénzbe kerül és ezt a sok pénzt a direktor a közönségtől várja. De honnan vegye a pénzt és ennek folyamánaképp honnan vegye a jó színészt, ha a közönség nem adja meg az elsőt és ezzel lehetetlenné teszi a másodikat?!

Kapuzárás után.

(H. G.) Szinte naponként olvashatni a fővárosi lapokban, hogy vidéki városok kiküldöttei egyre-másra szaladgálnak fel a pesti miniszteriumokba és jobb sorsra méltó buzgalommal tiporják előre fatornyos hazájuk mizarábilis színházügyét. Ritka kitartásukat értelmetlenül figyelem, bizó és rendületlen optimizmusuk a néhai való Kulcsár István lázas, de vékony sikerű igyekezeteit hozza az eszembe. A XVIII. század végén volt divat a honfi kebelnek így nekilendülni a nemzeti színjáték ügyének. Akkor a „magyar játékszin” ügye egyuttal a ma-

egyik főcélja volt, hogy az „egykori Bánát”-ot teljesen elgermanizálja.

Ily célból állították fel 1852-ben a verseczi német alreáliskolát, mely a régi Konkordia (egykor híres vendégtogadó) épületében a fehértemplomi uton talált elhelyezést.

Hogy egy időben milyen szellem uralkodott ebben a tanintézetben és a vele kapcsolatos katolikus tanítóképzőben (ezt később igen helyesen, a magyar világ beáلتakor, Verseczről Szegedre helyezték át), kitűnik abból is, hogy az Unterrealschule egyik értesítőjében a vezető cikkben az igazgató (később fehértemplomi róm. kath. plébános) hazánkat mint Gewesenes Ungarn t emlegeti, Magyarországot a föld színéről eltörülte, nyiltan irván és hangoztatván, hogy „itt a Délvidéken a magyar szóra, erre a kiforratlan, bárdolatlan nyelvre, semmi szükség sincs... Itt csak németül, szerbül és esetleg románul kell csak tanulni és tanítani.”

Még a magyar világ bekövetkeztével, a hatvanas években is akadtak itt külföldről, Ausztria és Csehországból bekommandirozott tanárok, kik halálos ellenségei voltak mindennek, ami magyar, akiket Temesvármegye fegyelmi választmányának, hazaellenes üzelmeik miatt hivatalvesztésre kellett itélni s a kik azután el is hagyták hazánkat és visszamentek Ausztriába.

Mindezeket a dolgokat persze én akkor még nem tudtam és sok nemes elhatározással, nagy kíváncsisággal kerestem fel az iskolát, tanári első működésem jövődi színhelyét.

gyar nacionalista politika kimondottan kardinális ügye is volt azonfelül, hogy mint minden időben, a teátrumot és a teátristát vékonyabb-vastagabb, de mindig színes szálakkal odamadzagolták az egyetemes közművelődés vegyes portékát czipelő szekéréhez is. Azonban — legalább szerény véleményem szerint — édes-kevés jussa volt ehhez. A Kulcsár uram propagandáján felbuzdult magyar játékszin csupa Koczabuet, csupa hátborzongató rémségeket játszott, vagy érzélgős hülyeségekkel és Tokody uram „Pártosság” tűzével traktálta az egykorú közönséget. Hol itt a közművelődés? De édes Istenem! — ne legyünk hipokraták, — ki látja a mai vidéki színészen a vasgerebeni idealizmus nagyotmondó és elrajzolt „nemzetnap számosát”? A derék, többnyire jókedvű és jólelkű, hangos beszédű és czézári módon önhitt fiukat én mind nagyon szeretem s a vándorlásban megedzett és naturális életfilozófiáig felemelkedett illegő kis hölgyeknek is nagy tisztelője vagyok, mert akár a rivalda mögött látom az esztetikai formalizmus körülhatárolt és estéről-estére más egyén (szinműtíró) gondolatvilágába betört és hozzátrenirozott emberi cselekedeteiket és akarásaikat, akár a fehér asztalnál nézem — úgy közöttük ülve — a világot e furcsa életmód látószögéből, mindig hálás vagyok azért a csepp Murger-hangulatért, amit a filiszterium mai nagy tengerében ugyszólván kizárólag ők reprezentálnak. (A pesti zsur-bohémekek hozzájuk képest utálatosak, mert affektáltak). Tisztelem, szeretem, becsülöm őket annyira, mint bármely hivatást vagy életpályát, de a művészetet, a kulturát, a magyar nyelv ügyét: azt én mindig szigoruan különválasztom, kikapcsolom a játékból.

Mert mit látok? Azt látom, hogy a dráma, a költészetnek az a mellékága vagy alfaja, a hol az emberiség legnagyobb lángelméi a legesodálatosabb életutánzásokat termelték. A belső és külső természet grandiozus vonalait, háborgását, erupezióit, semmi más művészet így

A magyarul egy kukkot nem értő iskola-szolgával valahogy megértettem magamat és vezetett jövődöbeli igazgatóm elé.

Ott ért még csak nagy meglepetés Amikor előadtam, hogy ki vagyok, az öreg ur elkezdett ölelgetni, de rájöttem, hogy az én kedves új igazgatóm szintén egy árva szót sem tud magyarul.

No, szépen vagyunk!

Hát bizony a társalgás éppenséggel nem tudott haladni.

Az öreg ismét csak ölelgetett, egy vastag cigárót a számba nyomott.

Ő beszélt németül, én magyarul...

Csurgott rólam az izzadság...

A direktor, midőn látta, hogy mi ugyan meg nem értjük egymást a világ végeztéig sem, azzal segített magán, hogy bevitt egy nagy tanterembe. — Volt ott vagy 60 nebuló.

Valami ékes német szónoklattal bemutatott, azután ott hagyott.

visszaadni nem tudta. *Othello*, mint abszolút műremek, hasonlíthatatlanul tökéletesebb a Michel Angelo Mózesével, Ráfáel borus vásznainál és Botticelli nymphaképeinél. Moliere *Tudós női* színesebbek, elevenebbek, mozgalmasabbak, mint a Von Ostade *Iskolamestere*. Sőt hogy a legközelebbi multról és a jelen időről szóljunk, Ibsen, Dumas fil., Bernard Schaw is különbek, erősebbek, zseniálisabbak minden más költőnél, festőnél, zenekomponistánál, szobrásznál. Bátran kimondhatjuk: a művészi lángelme a drámában tombolja ki magát, itt excellál.

Ezzel szemben mi történik a szinpadon?

A szinpadon az történik, hogy az *Örnagy ur* című hülyeséget az *Osztrigás Miczi* barátnőjével együtt százszornál is többször játsszák el a pesti szinpadon. Ibsen nem azért kell, mert komor, mert nem csucsosodik soha mosolyra a szája, hanem azért nem kell, mert művész. Ellenben Bernstein, aki szintén komor, de cseppet sem művész, de az idegeken klaviroz, ez igenis kell. Schaw Bernard *Pigmalionja*, bár nem korrekt dolog, sőt erkölestelen, de mert *művésziesen* erkölestelen, már nem vonz úgy, mint a *Nemtudomka* című énekes számárság, ahol költőietlen mezitelenségek váltakoznak a Fedák Sári ostentatív ruhátlanságával. A színház látványos, szórakozó hely, mondják a direktorok. Aki művészetet akar, az olvassa el a művészi darabokat. A színház kulturhely, a nemzeti közművelődés ügyét szolgálja, rebegik jóhiszeműleg a vidéki szintgyi bizottságok, illetve ezek kilincselő kiküldöttei és én elhiszem, hogy ők elhiszik, hogy a direktorokkal szemben nekik van igazuk.

Én azonban velük szemben a direktorok érvelésében látom kicsucsosodni a helyzet valódi képét. Meg kell azonban jegyezni, hogy a színháznak ilyen művészietlen elrugaszzkodásáért nem a gseftelő direktort s nem is a színészeket okolom. Sőt! Merem állítani, üres óráiban minden színész, még kórista is, ibseni ihletet zabál, keáni és irwingi aspi-

En azután elkezdtem a fiuknak beszélni — ahogy akkor gondoltam — okosan, nagy ékes-szólással, hiszen a Kárpátoktól az Aldunáig a hosszú utazás alatt mind azon törtem a fejem, hogy mint is fogok első tanítási órámön beszélni.

Hát hiszen a szívükre is beszéltem én a fiuknak... de bizony ők nem igen vették a szívükre az én szavaimat... mivel nem értettek a dikeziómból egy árva szót sem.

Unalmas lett előttük a dolog! Eleintén csak hallgattak, úgy, ahogy, de azután áttértek a kedélyeskedésekre.

Kértem őket szép szóval, majd hangos szóval, haragos pillantásokkal, hogy legyenek hát csendesek. Mind hiába! Azután kezdtem elveszíteni a türelmemet, korholni kezdtem őket.

Az tetszett azután csak nekik.

Lett olyan nevetés, dörömbölés, hogy szinte rengett bele a néhai Konkordia nagyterme. Ta-

rációkon kérődzik. A közönség a neveletlen. Neki mindennap ujdonság kell, fűszeres, idegbizsergető ujdonság. A szegény színésznek csak magolásra jusson ideje, szerepkörében elmélyedni, alakítani, kidolgozni, ez csak álom marad, aminek realizálására nincs érkezése. De talán célt sem érne vele. Hiszen a mai színházi publikum kilencz-tized része azt sem tudja, ki irta a darabot, amit végig élvez.

Nálunk tán emberemlékezet óta nem adták Schakespeare, Ibsen Nóráját aligha. Klasszikus vigjáték itt mindig biztos bukásnak nézett elébe, csak úgy, mint vidéken mindentűt. Budapesten is csak ritkán kísérleteznek az ilyenekkel. Ha ilyesmibe fog egy jószándéku, vagy balkezű direktor, már le is van égve. Ki hiszi el, hogy a következőknek sikerülni fog az, amikben ők letörtek?

Én azt hiszem, hogy most egy különös átmeneti korszakot élünk (a multkor ilyestélet olvastam ki Hevessi Sándornak egy szakavatott tollal megirt cikkéből is), amikor a mozi-technika által elrontott publikum merő technikai revelációkat vár a szinpadtól is. Ezt a korszakot ki kell bőjtölni. Én nem mondom azt, hogy ne csináljanak például Rimaszombatban is államsegélylyel Tháliabódét, nem mondom ezt, mert talán le is bunkóznának érte. Hanem a nagybuzgalmuakat épen olyan részvétellel szemlélem, mint azokat a szegény embertársaimat, akik olyan publikumnak komediálnak, amelyik semmivel sem taksálja őket többre, mint azokat a pára-embe-reket, amik csak a reflektor fényében élnek, tesznek-vesznek, ugrálnak, de sohasem beszélnek és nincs igényük kenyérre, husra, itókára.

A létért való küzdelemben ma a vászon-illuzió színésze a magyar vidéken akkor is erősebb a hus-vérből való komédiásnál, ha az utóbbit az elvitathatatlan természeti magasabbrendűség mellett még jószándéku protektorok is támogatják.

lán akkor sem volt ott nagyobb vigság, mikor őseik a „Liedertafelek”-en mulatoztanak.

— Was will mit uns der hergeloffene Ungar?

Felforrott az én fiatal vérem is végtére. Beismerem, hogy az ünnepélyes első bemutatón nem éppen helyesen cselekedtem, de leugrottam a katedráról, előkaptam valami ott heverő térképmutogató pálcát és a legszajásabb, legvakmerőbb nebulók közül ötöt-hatot — nem éppen valami gyengéden előránzigálván — hatalmasan elpálcáztam.

Néhai jó Tóth Béla barátunk erre azt mondta volna: Tanbetyárság volt.

No ha az volt is... lett megfelelő fogantatja.

A dölyfös, fejes kis germánok és barna szerb fiuk tágra nyitott szemekkel meglepődve csendesedtek el... Lett általános csend és figyelem, csak a középre kiállítottak közül törtek fel újra meg újra a keserves zokogások hangjai.

Pártos Manó

Dr. Zimmermann philadelfiai egyet. tanár volt assisztense
fogászati műterme

**Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 22. szám alatt,
a Zsuffa Kálmán-féle házban. :-:-**

Foghuzás, fogtömés és különleges munkákra,

■ ugymint: **fogak** és **gyökerekre, arany és platina**
■ **koronák** készítése, **szájpadlás nélküli hidmunkák**
■ ugyancsak **arany, platina és porcellánból,** a
■ melyek **nem vehetők ki a szájból,** továbbá **por-**
■ **cellán, arany és platina tömések. :-: :-: :-:**

Képviselői jelölés Jolsván.

Ifj. *Kubinyi Géza*, a jolsvai választókerület országgyűlési képviselőjelöltje mult hó 27-én tartotta programbeszédjét Jolsván, az ottani városi vendéglő nagytermében. A programbeszédén körülbelül 500 választó vett részt és lelkes kitüntető ünneplésben részesítették a vármegye jelenvolt főispánját: *Kubinyi Gézát* és fiát, a kerület országgyűlési képviselőjelöltjét. A főispán és a jelölt *Hering Samu* Coburg hercegi erdőigazgató vendégszerető házában volt megszállva, a hová *Schuster Antal* cz. kanonok vezetése alatt 30 tagból alakított küldöttség járult ifj. *Kubinyi Géza* elé és meghívta és felkérte programbeszédjének megtartására. A képviselőjelölt ezután a küldöttséggel a vendéglő nagytermébe vonult. A gyűlést *Hering Samu* erdőigazgató, az ottani munkapárt elnöke nyitotta meg, ajánlván ifj. *Kubinyi Gézát* a választó közönségnek és felkérte programbeszédje megtartására. A fiatal képviselőjelölt ezután megtartotta mindenkit meglepő tartalmas és szónoki lendülettel előadott programbeszédjét, melyben gróf *Tisza István* politikája törhetlen hívének és követőjének vallja magát. A kerület és választóinak érdekeit mindenkor szívén fogja viselni és mindenkinek, ki csak hozzája fordul, mindenkor készségesen rendelkezésére fog állani. A választó közönség a minden részében sikerült programbeszédet nagy tetszéssel fogadta és a kerület részéről *Bartholomeidesz László* csetneki ágostai evangélikus lelkész fejezte ki köszönését és elismerését a képviselőjelöltnek. — A választó közönség nevében az elnökség gróf *Tisza Istvánt*, gróf *Khuen-Héderváry Károlyt* és *Benedek Sándort* táviratilag üdvözölte. — A programbeszéd után nagy közebéd volt, melyen számos és szép felköszöntő hangzott el. A jelölt Jolsváról tovább utazott a kerületbe. Arról értesülünk, hogy a választás f. hó 3-án egyhangulag fog megtörténni, mert ez ideig még ellenjelölt nincsen.

A programbeszédet kivonatossan következőkben közöljük:

A képviselőjelölt azzal kezdte beszédét, hogy nem titkolja, miszerint reméli, hogy a hála és nemesebb értelemben vett büszkeség érzete hatja át lelke egész valóját az ünnepélyes pillanat-

Persze én nem tudtam és nem is tudhattam, hogy éppen a legmindenhatóbb és legbefolyásosabb reprezentánsok, Schulkommissionsmitgliedek csemetéit részesítettem jól megérdemelt atyai intelmekben.

Azok szolgáltak rá büszke elbizakodottságukban legjobban, azok voltak a legrakonzátlanabbak.

Ugy az óra vége felé ismét bejött a direktorom. Tetszett neki — de egyszersmind nagyon gyanusnak tűnt fel előtte — a nagy csend.

Amint meglátta a keserű könnyek záporait öntő, kint álló, addig mindenkor dédelgetett kegyenczeket, — mint régi pedagógus — azonnal átlátta, hogy itt valamelyes „spanyol nővény” dolgozott nem mindennapi eréllyel és szigorúsággal; — nem is szólt egy árva szó sem, hanem ismét kifordult az ajtón.

Soha életemben nem tűnt fel oly édesen megváltónak a csengetés, mint ez alkalommal. Izzadtam meglehetősen, pedig odakint ugyancsak hideg őszi szellő fujdogált.

Az öreg „direktor”, a ki a folyosón várakozott reám, nem szólt mást, csak azt, hogy több óráig aznap már nem lesz. Csóváltgatta a fejét, midőn az irodába indult és engem ott hagyott árván, egyedül, lesújtva és elhagyatva a kongó folyosón.

A fiúk az udvarban fejeiket összedugva, kis csoportokba alakulva izgatottan tárgyaltak.

A csoportok közepén egy-egy siró nebuló fogadta a részvétnyilvánításokat és néha-néha

ban, mert zászlója diadalra fog emelkedhetni. Hátlátját fejezi ki a kerület irányában, mert midőn a kerület választó közönsége őt egyértelműleg, egyakarattal és lelkesedéssel képviselőjévé jelölte, a kerület ezen tényével egy férfi, az ő édes atyja: *Kubinyi Géza*, a kerület volt képviselője iránt rőtta le ismét elismerését és ragaszkodását, melyet a fia megválasztásával óhajt ujólag a kerület kifejezni. (Élénk éljenzés.) Ünnepelesen jelenti ki, hogy megválasztása esetén a kerület és minden egyes polgárának érdekeit szívén fogja viselni és teljes mértékben munkálni.

Ezen szép bevezetés után reátér azután politikai álláspontjára. Politikai hitvallásának sarkalatos alapját a szintizta szabadelvűség képezi, kapcsolatosan pedig a mai politikai helyzettel, azt így fejezheti ki a legőszintebben és világosan: hogy szíve, lelke és elméje egész melegevel, egész meggyőződéssel és minden jobb érzéssel gróf *Tisza István* politikájának törhetlen híve és követője.

Ugymond: voltak régi szép idők, mintegy 25—30 évvel ezelőtt, midőn *Tisza Kálmánnak*, az akkori kormányelnöknek éveken át 15—20 főnyi többséggel kellett nagy esatát vivni az ellenzékkel a parlamentben. A mely körülményből az tűnik ki, hogy mily tekintélyes ellenzékkel kellett harcolni és a parlament még sem jutott az obstrukció fertőjébe. Az akkori ellenzék távol tartotta magát az obstrukciótól, mert a parlamentet a magyar szabadság templomának tekintette.

Midőn azonban a mostani ellenzék az obstrukció piszkos eszközéhez folyamodott és 15 év óta ezzel küzd és féktelenül tombol a parlamentben, ezen tényével példát statuált, hogy miképen lehet a parlament rendjét megbontani, annak életerejét elválni és utat mutatni kül és bel ellenségeinknek. Az áldatlan obstrukció megingatta a kapcsot az uralkodó és nemzet között; sorvasztó hatását minden téren érezzük; megbénította a nemzet vérkeringését; romba döntötte gazdasági, ipari és kereskedelmi életünket, szóval az egész vonalon megakasztotta az egészséges kulturális fejlődést és haladást. A legnagyobb veszedelmet pedig abban látja, hogy megrendítette az államháztartás mérlegét. A magyarok Istene azonban adott egy lángelműjű és vasakaratu férfit gróf *Tisza István* személyében a nemzetnek, ki a házszabály-revizióval egy csapásra elvágta az ellenzék féktelenkedését és az obstrukció fertőjében vergődő parlamentet abból kiemelte, élet és munkaképes alapra állította. Gróf *Tisza* egy fanatikus képviselő gyilkos fegyverével szemben is felmetszette a parlament életerejét lekötve tartó guzsokat és habár talán még ma is hullámozó vizeken, de biztos czéllal és kézzel kormányozza és vezeti

azon testrésze felé kapkodott, a melyen ülni szokott az ember fia.

A professzor-kollegák a „Herr Lehrerek”-kel dugták össze az udvar egy szögletében a fejeiket.

Ők is azt a hallatlan esetet tárgyalták, hogy a „bodenständig” Kurz, Lang, Breit és Schmal Bürger gyerekeket, hogy merte megverni valaki.

Igaz, hogy elkényeztetett, elrontott, dölyfös, a tanítót halálra szekirozó neveletlen csemeték, de a szüleik az első hangadók, auktól fél nemcsak minden Beamter, Lehrer, az egész magistratus; de talán még „Herr Tentelendi”, a Regierungskommissär is.

Abban az időben tudvalevőleg olyan eszeveszett pártoskodás dult Verseczen, olyanok voltak a város viszonyai, hogy Hertelendy torontálvármegyei főispán személyében teljhatalmu kormánybiztost kellett rendcsinálás céljából a magyar kormányra kiküldeni.

Lelkemből megbántam, a mit tettem, azt gondoltam magamban: „hogy én ugyan nem igen melegszen és öregsem meg ebben a városban...”

Azóta közel negyven esztendő telt el. A város hazafias érzelmű lakosságával a legjobb barátságban élve, meg is melegedtem, meg is öregedtem Verseczen.

Tény az, hogy első fellépésem — amitől ugyancsak félttem — nemcsak, hogy rossz következményeket nem vont maga után, hanem nagyon üdvös hatással volt a jövőre nézve.

ki a nemzet hajóját az elposványosodás, az elzülles örvényéből.

Eles szavakkal és találó hasonlatokkal jellemzi és ostorozza az ellenzéknek a parlamentben folytatott botrányos szereplését, melynek csak gróf *Tisza István* erős keze képes véget vetni és a normális parlamenti életet helyre állítani.

Majd reá tér a román tárgyalások történetére és lényegére, melynek igazi célja az, hogy gróf *Tisza* a parlamentben nem nemzetiségi ellenséges érzelmű, hanem a parlamentben helyt foglaló törvényesnek elismert bármely párthoz tartozó képviselőket óhajt látni. Nagy szükség volt a sajtó megzabolására, mert a sajtót jórésben Magyarországon már a személyes gyűlölet és anyagi érdek vezette. Egy lap képes volt ma egy embert édig magasztalni, másnap pedig, ha érdeke úgy kívánta, minden piszokkal bevakolni, gazembernek és hazaárulónak nyilvánítani. Az általános titkos választás helyett a mai kormány és pártja, a letárgyalt új választási törvényt látta helyesnek, mert ezáltal a népjogok tágitattak, a titkos választási törvényvel azonban a nemzetiségi elemeknek biztosított volna előny. A közigazgatási reformra, már a korral haladva, nagy szükség van és az el nem odázható, mert azt az egész ország óhajtja.

A fényes banketten ifju *Kubinyi Géza* képviselőjelöltet *Czékus István* pelsőczy főjegyző szép pohárköszöntőben éltette; mire ifj. *Kubinyi* képviselőjelölt válaszolt talpraesett toasztban és poharát a kerület választói egészségére, boldog jövőjére, különösen pedig a kis iparososztály felvirágozására üritette. — A főispán mondott ezután szép felköszöntőt, melynek keretében első sorban hálásan köszönte meg, hogy a kerület az ő fiát tisztelte meg bizalmával. Visszaemlékezett arra, midőn *Benedek Sándor* volt képviselő jelölő gyűlése alkalmával a lakomán *Farkas Zoltán* képviselőtársa a jolsvai kerületet egy kaczer szép asszonyhoz hasonlította, a ki elhagyta *Kubinyi Gézát*. A mai nappal örömmel konstatálja, hogy ez a szép asszony az ő fiához ment feleségül, mert azt tőle fia elszerezte. A jelen pillanattól tehát apósa lett régi kerületének, volt feleségének. Most már két szív fog dobogni és négy kéz fog dolgozni, küzdeni a kerület érdekéért.

A fényesen sikerült jelölő gyűlésről mindenki megelégedetten és boldogan távozott haza, hogy ifj. *Kubinyi Gézában* ismét egy tette kész országgyűlési képviselőt lehetett megnyerni.

A távirati válaszokat szintén itt közöljük:

„Budapest, 1914. évi január 28.

Igen tisztelt Uram!

Itjabb *Kubinyi Géza* felléptetéséről szóló értesítésüket és szíves megemlékezésüket hálásan köszönve, azon biztos reményemnek adok kitejezést, hogy pártunk zászlóját ismert elvhűségükkel győzelemre fogják segíteni. — Igaz tisztelettel vagyok őszinte híve: *Tisza.*”

„Budapest, 1914. jan. 27-én este 8 20.

Nagys. Hering Samu urnak Jolsva.

Jelölő értekezletükről küldött szíves üdvözetüket hálásan köszönöm, szívből viszonzom s meg vagyok győződve, hogy kitünő jelöltünkkel pártunk zászlóját tényes diadalra fogjuk juttatni.

Gróf Khuen-Héderváry Károly, pártelnök.”

„Budapest, 1914. jan. 27-én 12 10

Nagys. Hering Samu ur Jolsva.

Hálásan megköszönöm a szíves megemlékezést s őszinte szívből fakadó üdvözetet küldök a jolsvai választókerület hazafias polgárainak. *Benedek.*”

Színház.

A vége felé föllendült *Rácz Dezső* szintársulatának ügye. Az utolsó héten pártolni kezdték őket, többször jól megtelt a színház, egyszer meg igazán zsufolásig tele lett. Dehát már el-

készítették a jövő szereplés terrenumát, nem időzhetnek itt tovább.

Szombaton, január 24-én „Czigányszerlem” című Lehár operettet adták a helybeli rendőrség segélypótló alapja javára. Bár a darab nálunk ismert, mégis a jótékony célra való tekintettel zsufozásig megtelt a nézőtér. Megérdemelte ezt nemcsak a nemes czél, de az eleven, jól folyó játék is. Császár Rózsi igen bájos és eleven volt Jolán szerepében. — Körösházy Ilona szerepét sok temperamentummal játszotta, énekelte és táncolta egy ujon fellépő primadonna, a nálunk már ismerős Rózsahegyi Sári, Rácz Dezsőné Zsórika szerepében nyújtott jó alakítást. Antal Jonel szerepét alakította, Parlagi Kajetánt, mindkettő sok törekvéssel. Józsi czigányt Korda játszta nagyon rutinosan, sok élénkséggel, Ágotai pedig Dragotint. Helyes Mócsi volt Korányi is.

Vasárnap, 25-én délután „Katonadolog” került színre 4-edszer. Este pedig nagy ujdonságot adtak új diszletekkel „Tökéletes asszony” címmel. A darab, úgy a mint előadták, a jobbak közül való, sikamlós csak a tangó benne. Thurzó Margit igazán elemében volt, teljes temperamentummal játszott, éneke és tánca nagyon tetszett. Császár Rózsi is igen élénken játszta Carment s nagyon kedves volt szerepében. Korda nehéz szerepét igazi bravurral adta. Antalnak nagyon megfelelt Don Gil felszeg szerepe. Ágotai és Parlagi alakításai nagyon hatásosak voltak s az ensemble a zenével együtt jól működött.

Hétfőn ugyanazt adták Antal jutalomjátékául. A társulat innen Breznóbányára távozott. Mire visszatérnek, megalkothatnók mi is a színpártoló egyesületet.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujitották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. Kubinyi Géza főispán a múlt héten néhány napot a Garam vidékén töltött, s 29-ikén tért vissza.

Dr. Kovács László polgármester 25-ikén Budapestre utazott, s ott hivatalos ügyekben 28-ig tartózkodott.

Sebők Vilma, a paulai Szent Vincze irgalmas nővérek tartományi főnöknője január 27-ikén az itteni súlyos betegen fekvő főnöknő meglátogatására Budapestről városunkba érkezett, s aznap délután elutazott.

Felügyelő iktatás. Január hó 25-én iktatta be Vályi Gusztáv sajjögömöri ev. lel. kész Lőkösön Szent-Iványi József nagybirtokost felügyelői székébe. A beiktató ünnepély a helyi és vidéki hívek teljes számu részvételével istentisztelettel kezdődött, amelyen ott láttuk: a tiszakerület érdemes felügyelőjét, Szent-Iványi Árpádot, Hevessy Bertalan, Tornallyay Zoltán, Goecsó Emil földbirtokosokat, a sajjögömöri polg. iskola tanári karát és sok más vendéget. Az istentisztelet végeztével kezdetét vette a disz. közgyűlés, amelynek keretében Vályi lelkész a Szent-Iványi-család hűséges egyházi és hazafias szolgálataira való utalással iktatta be az új egyházfelügyelőt, aki válaszában forró egyház-szeretettől áthatottan, valóságos bizonyosságot tett egyházához és hazájához való ragaszkodásáról. A szép ünnepség után hosszú kocsisorban egy husz tagból álló lovas bandériummal az élén vonult a menet az új felügyelő kastélyába, ahol a disz. ebéd után számtalan felköszöntő hangzott el az új felügyelő vendégszerető asztalánál.

Üdvözlés. A hivatalos „Budapesti Közlöny”, mint lapunkban a múlt héten megírtuk, január 24-iki számában közölte a következő kitüntetést: „Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére dr. Lichtschein Adolfnak, Gömör- és Kishontvármegye tiszteletbeli főorvosának, a magyar királyi államvasutak pályatorvosa és orvosi tanácsadójának, a közegészségügy terén szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1914. évi január 11-én. Ferencz József s. k., báró Burián István s. k.” A kitüntetés híre városunkban és vidékén széles körökben keltett őszinte örömet, s az első voltak: Kubinyi Géza főispán, Farkas Zoltán orsz. képviselő és Lukács Géza vármegyénk alispánja, kik a kitüntetett érdemes és köztiszteltben álló térfiut szívélyesen és melegen üdvözölték. De különösen melegen és bensőségesen üdvözölte a kitüntetett férfit a vármegyei fiók orvosszövetség és orvos-gyógyszerészegyesület, melynek dr. Lichtschein Adolf választmányi tagja. A tagok dr. Löcherer Tamás elnök és dr. Meskó Miklós alelnök vezetésével testületileg jelentek meg január 28-án délben az ünnepelt lakásán s az elnök szép szavakkal jellemezte, azt a nehéz fáradságos és önfeláldozó munkásságot, melyet közel félszázadon át a szenvedő emberiség érdekében dr. Lichtschein Adolf kifejtett s melyet magát valóban érdemessé tette a királyi kitüntetésre, a közönség kitüntetésére és kartársai szeretetére. A királyi kegy sugara az orvosi rendre is fényt áraszt s a vármegyei orvosok nevében is melegen üdvözölve, a jókívánságoknak adott lendületes szavakkal kifejezést. Dr. Lichtschein Adolf mélyen meghatva mondott köszönetet a figyelmes megemlékezésért és jókívánságokért s kéri továbbra is kartársai nagybecsű jóindulatát, melyre eddig is büszke volt s annak megtartása a szenvedő emberiség érdekében kifejezendő további működése mellett legfőbb törekvése lesz. — Ezzel a tisztelgés rövid barátságos beszélgetés után véget ért.

Kirendelés. A m. kir. igazságügyminiszter a rimaszombati kir. törvényszék területére vizsgálóbíróvá ismét dr. Musotter Miklós kir. törvényszéki bírót rendelte ki s állandó helyettesévé Gazda Pál kir. törvényszéki bírót rendelte.

Névváltoztatás. A belügyminiszter megengedte, hogy kisk. Poprócsi Julianna rimaszombati lakos családi nevet „Havasi”-ra változtassa.

Családi név változtatás. Birnstingel Emil, a rimaszombati járás főszolgabírói hivatalához beosztott vármegyei közigazgatási gyakornok, tiszteletbeli szolgabíró, miniszteri engedélyt nyert arra nézve, hogy az anyai neográdi Neogrady családi nevet a nemesi előnév nélkül felvehesse és használhassa. Az anyai családi vezetéknev felvételéhez Birnstingel Emil nagybátyja: Dr. Neogrady Lajos, Szepesvármegye alispánja és a Neogrady-család összes tagjai beleegyezésüket adták.

Halálozások. Plachy István, a gömör-megyei nép- és iparbank könyvelője, — ki csak nemrég óta volt ezen állásban, melyet a pénzügyintézet vezetőségének teljes megelégedésére, pontosan töltött be, — január 29-ikén reggel 50 éves korában agyvérzés következtében hirtelen elhunyt. Halála széles körben keltett őszinte részvétet, s a pénzügyintézet épületére kitűzték a gyászlobogót. Temetése 31-ikén nagy részvét mellett ment végbe. Testvérei: Várady Gyuláné szül. Plachy Lujza, Plachy Mária és Plachy Zsigmond kiterjedt rokonsággal gyászolják.

Bender Lajos volt birtokos, ki nevével az utóbbi években fiánál Rákosbányatelepen lakott, január 21-én 69 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Halálát özvegyén kívül kiterjedt rokonság — köztük leánya: a városunkban lakó özv. Eisele Gusztávné szül. Bender Margit — gyászolja. 23-ikán a bányatelep és vidékének impozáns részvéte mellett temették el Rákoson.

Galanda Ottilia volt házvezetőnő; Matus András helybeli bodnarmester rokona január 27-én 69 éves korában városunkban meghalt, 28-án délután ismerősei nagy részvéte mellett temették.

Felolvasás vetített képekkel. Szerdán, jan. 28-án este szép és tanulságos felolvasás volt a főgimnázium tornatermében. A felolvasás tárgya részben programmszerű volt Fiumétől kezdve Cattaróig a dalmát partvidék képeivel, innen azonban nem kalauzolhatott Montenegróba és Albániába, mert az illető képek nem érkeztek meg Düsseldorfból. Így tehát Herzegovinán és Bosznián át mutattak be igen érdekes utvonulat, többnyire közvetlen tapasztalatok alapján Komáromy Géza tanár leírása szerint A felolvasást Loysch Ödön megyei muzeumi igazgató rendezte s ő és Pásztor Gyula tanár végezték. Szünet közben Laffersz Sándor hegedűszólója

hangzott fel Pásztor Gyula zongorakisérével s a művészi tónus kellemes változatosságot nyújtott a szépszámu közönségnek.

Halálozás. Lapunk zártakor vettük a lesújtó gyászhirot, hogy Ederer Gizella, a helybeli közkórházban működő Paulai szent Vincze-rendhez tartozó ápoló nővérek főnöknője ma délután (január 31-én) 3 órakor hosszas betegség után meghalt. — Az elhunyt 30 évnél hosszabb időt töltött az itteni közkórháznál, páratlanul buzgó odaadással és önfeláldozással véggezve a nehéz és fáradságos emberbaráti munkát. Ezelőtt két évvel a királyi kegy is megjutalmazta a betegeket szeretetteljes gyöngédséggel foglalkozó ápolónőt s nékie elismerésül a koronás arany érdemkeresztet juttatta. Az érdemes főnöknő halála városunkban őszinte részvétet keltett. Temetése hétfőn (február 2-án) délután 3 órakor lesz a vármegyei közkórházból.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati ker. munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma vasárnap délelőtt 10 órakor ülést tart, melyen baleseti kártalanítások, betegsegélyezési és vegyes ügyek tárgyalása van a tárgysorozatban felvéve.

Esküdtzéki tárgyalások. Kedden, 3-án délelőtt 10 órakor kezdődik a helybeli kir. törvényszéknél Kolbay Sándor elnöklésével a Treffend Jánosné bűnügyének esküdtzéki tárgyalása s szerdán Cseh István elnöklésével tárgyalja az esküdtbírószág a Jáchim Pál és János ügyét, kik Klenócson Brudjár Pált fejbeütötték s az sértülésébe belehalt.

Részvét-köszönet. Mindazoknak, kik tőlünk megvált szerettünk elhalálozása fölött nyilvánított részvétükkel mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, kegyeletes megemlékezésükért ez uton mondunk hálás köszönetet. — Rimaszombat, 1914. január 31.

Institúrisz Endre és családja.

Kamarai ülés. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara folyó évi február hó 5-én (csütörtökön) délután 3 órakor saját helyiségében teljes ülést tart, melyre a kamarai tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

Kabaré-est. Az „Otthon társaskör” február hó 21-én (utolsó farsang szombatján) a „Hungária” szálloda nagytermében táncszal egybekötött vig kabaré-estélyt rendez. A kabaré estélyen kizárólag helybeli szereplők működnek közre és előadásra kerülnek a legújabb aktualitások. A vigalmi bizottság költséget nem kimélve készül ez estélyt változatossá és kedélyessé tenni s tekintve azt, hogy az érdeklődés már is igen nagy, a siker, mint az „Otthon kör” eddigi estélyein is, teljesen biztosítva van. A meghívók február elején küldetnek szét.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Táncmulatság Dobsinán. A dobsinai „Polgári Kör” február hó 7-én este a városi vendéglő nagytermében saját alapja javára táncmulatságot rendez.

Halálos sérülés. Ózdon a múlt héten 28-án nagy vigság volt a korcsmában, s a mulatozók — mint ilyenkor rendszeren szokás — összevesztek, s Balázs József uraji gazdát kilökték a korcsmából. A súlyosan sérültet hazaszállították Uraja, hol meghalt. A vizsgálat megindult az ügyben, s a hullabonczolást ma 1-én délután végzik az orvosszakértők a feleli kir. járásbíró jelenlétében.

Egészségügyi berendezések kiállítása Budapesten. A m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága Budapesten épületegészségügyi berendezésekből (Vízvezeték, csatornázás stb.) és e szakba vágó felszerelési tárgyakból kiállítást rendez. A kiállítás speciális berendezéseket rendkívül gazdagon és finom izléssel mutatja be. A kiállításon egy villaszerű épület teljes melegvízfűdő berendezéssel, barnaszénkazánnal és ugyanaz földgázzal fűtött kazánal lesz üzemben. E kiállításra az érdekl. szakiparosok, valamint a közönség figyelmét a miskolczi kereskedelmi és iparkamara azzal hívja fel, hogy a kiállítás kerek egészét képez és minden legújabb vívmányt felölel, ami bel- és külföldi épületegészségügyi berendezések köréből ismeretes és nemcsak az iparos de a nagyközönség érdeklődésére igényt tarthat.

Kinevezés. A budapesti kir. ítélőtábla elnöke *Herb János* dr. tornaljai ügyvédjelöltet, a budapesti ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Pénzügyi kinevezés. A pénzügyminiszter *Kandel Sándor* helybeli kir. adóhivatali gyakornokot a tasnádi kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótitkárrá nevezte ki.

Osztályozó konferencia volt a mult szerdán a főgimnáziumban, a mikor a félév végén megállapították az érdemjegyeket s értesítő alakjában a szülők tudomására hozzák. Az eredmény általában megfelelő, mert a tanulók felénél több minden tárgyból megállotta a helyét. Most 4 napi pihenőjük lesz az első félév munkája után.

A rimaszombati izr. nőegylet folyó évi január hó 25-én tartotta évi rendes közgyűlését dr. *Krausz Gyuláné* elnöklete alatt a tagok élénk részvétele mellett. Dr. *Krausz Gyuláné* elnök a megjelenteket szívélyesen üdvözölvén, mindenekelőtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elhunyt dr. *Lichtschein Adolfné* diszelnőkről, és kiemelve az elhunytak az egylet érdekében kifejtett áldásos tevékenységét, méltó kifejezést adott az egylet fájdalmanak. Ezután dr. *Weinberger Rezső* nőegyleti jegyző ismertette az egylet mult évi működéséről készített jelentését, a melyből a közgyűlés örömmel vette tudomásul, hogy az egylet vagyona a jótékony-ság fokozottabb gyakorlása daczára az elmúlt évben 2000 koronát meghaladó összeggel gyarapodott. A zárszámadások és vagyoni kimutatás minden egyes tételét a közgyűlés egyhangu helyesléssel tudomásul vette, az elnökségnek a felmentvényt megadta és az egész vezetőségnek sikeres működéséért elismerését és köszönetét fejezte ki. A közgyűlés meghallgatta ezután a *Singer S. Leo*-féle alapítvány jelenlegi állásáról szóló jelentést, a mely szerint e célra adakozások folytán a kamatokkal együtt 853 korona folyt be, miért is a közgyűlés elhatározta az alapítványnak 1000 koronára kiegészítését. Ezután a közgyűlés még néhány segélyezési kérvényt intézett el és *Singer Rezső*-né, a helybeli főrabbi nejét egyhangu lelkesedéssel tiszteletbeli tagnak választotta meg. A közgyűlés az elnökönél tetszésével ért véget.

Pályázat módosítás. A városi tiszti állásokra hirdetett pályázat — mely február hó 7-ikén jár le, módosított, mert az állatorvosi állásra kiírt pályázat hatályon kívül helyeztetett, s erre vonatkozólag külön hirdetmény lesz közzétéve. Ellenben a betöltendő állások közé felvétellett a városi tiszti orvosi állás is, tehát választandó lesz: polgármester, főjegyző, közigazgatási és jogi tanácsos, mérnök, tiszti orvos, tiszti ügyész, rendőralkapitány, I. és II. oszt. pénztárnok, számvető, adóellenőr és közgyám.

Tüzoltó ünnepély. Dobsina város mult hó 25-én lélekemelő szép ünnepélyt rendezett az alkalomból, hogy a jelzett napon tartotta az ottani önkéntes tűzoltó egyesület, mely már 39 év óta áll fenn, éves rendes közgyűlését. A közgyűlés keretében ünnepelte a tűzoltó egyesület szeretett főparancsnokát és a vármegyei tűzoltó szövetség egyik alelnökét: *Ulreich János*t, ki az alakítás első pillanatától, tehát 39 év óta parancsnoka az egyesületnek és *Jex Károly* osztályparancsnokot, ki szintén hosszú idő óta lelkes működő tagja az egyesületnek. Az ünnepelteknek ez alkalommal adta át a város polgármestere az ő felsége által alapított és adományozott 25 éves tűzoltói szolgálati érmet. Ugyancsak ez alkalommal lett több tűzoltó a 10, 15 és 20 éves szolgálati éremmel feldecorálva. — A közgyűlést, mely d. e. 11 órakor kezdődött a városházán, a tűzoltó egyesület zászló alatti és saját zenekarával rendezett díszfelvonulása előzte meg. — A városháza dísztermében előkelő és nagy számú közönség jelent meg, hogy tanuja legyen annak a szép és az igazi érdemet méltató pillanatnak, a melyben a valódi önzetlen és buzgó munka nyerte el legszebb jutalmát. A közgyűlést dr. *Langhoffer László* polgármester nyitotta meg, szép és tartalmas szavakkal fejtegetvén az ünnep jelentőségét. Megnyitójában melegen emlékezett meg *Ulreich János* és *Jex Károly*, majd pedig az időközben elhunyt *Kovács András* tűzoltó munkásságáról, ki már nem élhetett meg azon időt, a melyben a 25 éves díszére a mellére függesztették. Nagy tetszéssel fogadott

megnyitóját azzal végezte, hogy a két kitüntetettnek mellére tűzte a 25 éves szolgálati díszérmet. Ez után *Komáromy István* m. tüzendészeti felügyelő tolmácsolta a vármegyei tűzoltószövetség elnökének *Lukács Géza* alispánnak és dr. *Kovács László* rimaszombati városi polgármesternek, a szövetség másik alelnökének üdvözlését is s egyidejűleg a szép példa lelkes követésére buzdította az egyesület tagjait. Utána *Sranecz Szilárd* alparancsnok üdvözölte szívből fakadó szép szavakban az egyesület részéről a két kitüntetett bajtársat. *Ulreich János* úgy a maga, valamint feldecorált bajtársa nevében meghatva mond köszönetet a kitüntetésért és ünneplésért és fogadalmát megerősíti, hogy a jövőben is lelke és teste teljes erejével igyekezni fog a tűzoltás nemes ügyét buzgón és örömmel szolgálni. Köszönete befejezte után átvette a szolgálati érmeket a polgármestertől és azokat lelkes buzdító szavak kíséretében tűzte fel érdemes legényei mellére. 20 éves szolgálati éremmel: *Kaiser Sándor*, *Nikodemusz András*, *Klosz Márton* és *Dörner Ferencz*; 15 éves szolgálati éremmel: *Gömör Mihály*; 10 éves éremmel: *Lerch Jakab* és *Gömör János* lettek feldíszítve. Hogy mily lelkesedéssel szolgálják a tűzoltás ügyét Dobsinán, mutatja azon körülmény; miszerint az 57 tagot számláló derék lelkes csapatban már alig van legény, kinek bátor mellét nemzeti színű szallagon függő szolgálati érem ne díszítené. Az éves jelentést maga *Ulreich* főparancsnok olvasta fel, mely hü képet nyújtott az egyesület éves működéséről. A pénztár állásáról *Stankovits Károly* pénztárnok szerkesztő collegánk számol be, majd a szertárnok terjesztette elő jelentését a felszerelésről és a leltárról, a mely meglepő képet nyújtott, hogy e kis város, mily szépen van tűzoltó szerekkel ellátva. A közgyűlést a város szeretett polgármestere és a tűzoltó egyesület elnöke: dr. *Langhoffer László* zárta be, emlékeztetvén a szép napot. Közgyűlés után a jelenlévő nagyközönség és a tűzoltóság az őrtanyára vonult, a mely teljesen a budapesti tűzorségek mintájára van építve, berendezve és riasztó készülékekkel ellátva. A legmodernebb gépek, fecskendők, létrák stb. a legnagyobb rendben és tükörszerű fényben díszítették a vezetést és a legénység gondos ápolását. Délben közeledt a városi nagyvendéglőben. Az ebéd alatt *Komáromy István* mondott megleghangú pohárköszöntőt a város közönsége és a tűzoltó egyesület egészségére. Este pedig már szűkebb körben, a polgármester vendégszerető házában, hol épen bájos és kedves feleségének barátnői jótartottak, rögtönöztek parázs tánczozal egybekötött kellemes barátságos estélyt, melyen a jelenlévők a háziak részéről a legmelegebb vendégszeretettel és szíveséggel halmozottak el.

Müestély a polgári leányiskolában. Csütörtökön, január 29-én szépen sikerült estélyt tartottak a polgári leányiskolában. Az estély műsorában voltak zene énekszámok, szavalkatok, sőt egy kisebb szindarab is. Első száma Pacher „Volkslied”-je volt, a melyet *Musotter Aranka* szépen, gyakorlottan játszotta el. Valósy Antal költeményét ügyesen szavalta *Kalocsay Etelka*. Majd *Sztojanovits* darabját énekelték *Lendvay Aranka*, *Teslák Vilma* és *Kalocsay Etelka*, a zongorakíséretet *Kármán Katinka* játszotta hozzá szép rutinnal. Vörösmarty „Szép Ilonkáját” *Becser Böske* mély érzéssel szavalta *Braun Böske* ügyes zongorakísérete mellett. Pósa Lajosné „A nagy nap” című monológját *Teslák Vilma* élénken, ügyesen szavalta. — Ezután *Móra Istvántól* „A gyűrű” című kis színművet adták elő, a melyben a főbb szerepeket *Braun Böske*, *Kármán Katinka*, *Bikki Anna*, *Szlatinszky Ilonka*, *Lendvay Aranka*, *Ludwig Zsenka*, *Rónay Lenke*, *Horváth Ilonka*, *Szabó Boriska* játszták. A szereplők igen ügyesen forgolódtak s az egész rendezésért elismerését fejezte ki a közönség *Misik Róza* tanítónőnek, a ki a tantestület megbízásából sokat fáradozott a rendezés és előkészítés munkájában. Előadás után thezestély volt s a leánykák gyakorolták magukat a felszolgálásban, a mit igen figyelmesen végeztek s a közönség kellemes emlékekkel távozott az intézet helyiségéből. A müestély és a thezás célja az volt, hogy a szülőket közelebb hozza az iskolához s ennek a célnak megvalósítását igen helyesnek tartjuk.

Eötvös ünnepség. A mult pénteken, január 30-án tartotta a főgimnáziumi ifjuság Tompa önképzőköre Eötvös ünnepségét, a nagy költő, szónok és államférfi születésének százéves évfordulatán. Az ünnep a himnusz eléneklésével kezdődött, utána *Löcherer Géza* ifjusági elnök mondott megnyitó beszédet, amelyben Eötvös József bárót, mint regényírókat beható tanulmány-nyal méltatta. *Árva György* szavalta el ezután a költőnek „Vár és kunyhó” című költeményét igen hatásosan. *Gyurovics János* Eötvöst mint lírai költőt ismertette sokra kiterjedő figyelemmel. Ezután „A megfagyott gyermek” című Eötvös költeményt szavalta szépen *Török Árpád*, a zenei kíséretet harmoniumon *Pásztory Gyula* főgimnáziumi tanár, zongorán *Braun Tivadar* végezte a szavalkat mellett. Majd *Walentyi Dezső* dr. tanárelnök rövid, de beható beszédben szólott Eötvösről, mint politikusról és az ünnep jelentőségét hangsúlyozta, kivált az ifjuságra vonatkoztatva. A tanárelnök buzdító szavai után az ifjusági zenekar játszotta el a szépen betanult darabját: „Kameruni néger bálinduló” címen. A szózat eléneklésével ért véget a sikerült ünnep.

Mükedvelői előadás. A várgedei róm. kath. olvasóköri mükedvelő ifjusága f. hó 2-án a Kubinyi Manó-féle volt urilakban elhelyezett két nagy tanteremben a saját könyvtára javára táncmulatsággal egybekötött mükedvelő előadást rendez. Színre kerül: „Árva Bandi,” népszínmű 3 felvonásban. Irta: Olman Lajos, rendező: *Rajner Károly*.

Állami segélyek. A vallás- és közoktatási miniszter a dobsinai állami elemi iskola-épület felépítési költségeinek részbeni fedezésére 5 éven át évi 4000 korona államsegélyt, az ugyanottani állami óvoda részére pedig ugyan-csak ezen a címen egyszersmindenkorra 5000 korona államsegélyt utalt ki; a garamszécsi állami elemi iskola helyreállítása költségeinek fedezésére 2000 korona rendkívüli államsegélyt, a sajtórédei állami óvoda céljaira kibérelt helyiségek fejében egy évre évi 450 koronát engedélyezett.

Színi előadás és táncz. Mult hó 25-én tartotta meg a korlátii ifjuság mükedvelő előadással egybekötött táncmulatságát. — Színre került dr. *Guthy Soma* „Házassodjunk” című vigjátéka, melynek előadása osztatlan tetszést aratott. A szindarabot *Szécsi István* dirigálta. A szereplők közül kitünően, rátermettséggel játszottak: *Sajó Henrik*, mint Ponty, egy hozományvadász, nagy sikert aratott még *Kálnoky Ernő* is, ki pompásan jellemezte a hős szerel-mest, de mindenesetre babért érdemel a kis kaliberű darab többi szereplője is, kik nagy odaadással, dilettánsoktól nem várt tudással és rátermettséggel adták elő a nekik kiosztott szerepet. Így pompásan játszotta *Hajdu Mariska* az eszményi szerel-mest, *Martinelli Rózsa* a kokottot alakította nagyon szépen, *Stang Jolánka* pedig a házasságot, pörlekedő asszonynak volt az igazi mintaképe. — A jótékonycélra való tekintettel felülfizettek: *Reinisch Henrik* bányatulajdonos 10 k, *Ziska Lőrincz* bányagondnok 2 k, *Ladányi Ármin* 2 k, *Korányi Rezső* 3 k, *Weiss Gyula* 2 k, *Bréger Ferencz* 2 k, id. *Martinelli János* 5 k, *Vince Béla* 2 k, *Vincez Marianna* 1 k, *Stangl Konrad* 2 k, *Matzner András* 2 k, *Blumenthal Miksa* 2 k, *Adamecz János* 1 k, *Papanek Sándor* 50 f., *Mallorányi Sándor* 50 f., *Szpevár Pál* 50 f., *Papanek József* 150 k., *Szilágyi István* 150 k, *Balkovszky András* 50 f., báró *Kálnoky Gedeon* cs. és kir. udv. marschall 10 k, *Keleti Henrik* 5 k, *Neumann* és *Soffer* (Putnok) 2 koronát.

Összezőrdült fuvarosok. Alsóbalog-ról január 29-ikén bejött *Zsámbok István* 66 éves földműves ember a városba, hogy halódó feleségének koporsót vegyen. A mikor visszafelé indult, utközben találkozott a városba jövő szekerekkel, s véletlenül összeakadtak a kerek-ek, miből szóváltás támadt, s az egyik kocsis az öreg *Zsámbokot* úgy fejbe ütötte, hogy ez összeesett, s vérző sebével a rendőr beszállította a kórházba.

Az Apolló Színház e heti műsora is vonzó és érdekes volt, s ma vasárnap és holnap hétfőn válogatott műsorral fogja szórakoztatni a közönséget az ügyes és áldozatkész tulajdonos. 7-én, tekintettel a gimnáziumi hangversenyre, nem lesz előadás.

Vámpolitikai Gazdagylés. A Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ kezdeményezésére az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ugys mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének középpontja, karöltve a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesülettel folyó évi február hó 3 án, kedden d. e. 11 1/2 órakor rendezi *Pozsonyban* a vármegyei ház nagytermében az első és alapvető ilyen vámpolitikai Gazdagylését. — Vármegyénk gazdasági egyesülete képviselőjében részt fogtak venni ezen nagyarányú gazdagylésen: *Szent-Iványi Árpád* elnök, *Szent-Ivány József* alelnök, *Bartha István* m. kir. gazdasági felügyelő és *Haynik Géza* segédtitkár.

Mének beosztása. A helybeli m. kir. állami méntelepek a ménék fedeztetési állomásra való kiosztása január 28-ikán ment végbe, s megjelent azon a földmívelésügyi miniszter képviselőjében báró *Podmaniczky Gyula* min. tan. is, ott volt *Perczel Dénes* alezredes, debreczeni parancsnok is, továbbá: *Szent-Iványi Árpád*, *Radvánszky György*, *Farkas Géza* stb. stb.

Kedélyes estély. A vármegyei Casinó mult szombaton, 24-ikén este a helyiségeiben berendezett új italmérést kedélyes vacsora keretében avatta fel. A kitünő vacsorán, melyet *Jel-linek* Jakab teljes megelégedésre szolgált fel, jelenvolt társadalmi életünk több vezető férfja, s *Kubinyi Géza* főispán is részt vett azon. A pompás vacsorának megfelelően emelkedett hangulat uralkodott s a hajnali órákig együtt maradt a mulatozó társaság.

Pénzintézetek. Február hava a pénzintézetek; ekkor számolnak be a vezetőségek a részvényeseknek az előző üzleti év eredményéről. — Ma (vasárnap) a *Feledi Takarékpénztár* tartja évi rendes közgyűlését, holnap pedig a *Rimaszombati Keresk. és Közgazdasági Bank* számol be részvényeseinek a rendes évi eredményről. — A szokott sorrend szerint aztán a *Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank* r. t. következik, mely az előző évihez viszonyítva jelentékenyen emelkedő eredménnyel zárta le számadásait s közgyűlését február közepén tartja. — A *Rimaszombati Takarékpénztárra* rendkívül kedvező volt a mult év s ez a hatalmas, jöhrü pénzintézet ugyancsak víztesze szállott szembe a nehéz pénzügyi és gazdasági helyzettel. Erről örömmel szerezhetnek értesülést a részvényesek a február 26-án tartandó évi közgyűlésen. — A *Gömörmegyei Nép- és Iparbank* ról, mely másnap, 27-én tartja közgyűlését, szintén teljes elismeréssel szólhatunk, mert az előző évi eredménnyel szemben nagy emelkedést mutat a nyereség-számla s bár ez az intézet magasabb osztalékot juttathatna részvényeseinek, igen helyesen a tartalék-alapot dotálja fokozott mértékben. — A *Putnoki Hitelbank*, mely a Putnoki Takarékpénztárral egyesült, február hó 5-én tartja közgyűlését, melyen az egyesülést bejelent. — A *Sajóvölgyi Bank Részvénytársaság* Rozsnyón folyó hó 15-én tartja évi közgyűlését. A bank most első ízben fizet 4 korona osztalékot részvényenként a 2. sz. szelvényre, mert az első számú tévesen nyomott (!?) a szelvény-ivre.

Panaszos levelet kaptunk egyik előfizetőnkől, hogy a Tiszolcztól délután 5 óra 21 perczkor induló vonat óriási késésekkel indul naponta. Január 27-én — mint a panaszos levél írja — 51 percz késéssel indult a vonat. E késedelmes indulások mellett azt is panaszolják, hogy a dermesztő hidegben jég-hideg, tütetlen kocsiokba szállítják be az utasokat. — Ajánljuk az igazgatóság és állomásfőnök figyelmébe az ügyet.

Bezárt iskolák. Járványos betegség miatt bezártak: a feledi róm. kath. és reform, a nemesradnóti ref., a pelsőczardói ág. ev., a garamszécsi áll. el. isk. és óvoda s a rozsnyói róm. kath. elemi és polgári leányiskola.

Garázda legény. Felsőbalogon január 26-ikán délben több legény együtt volt a korcsmában, hová betért *Potrecz István* kocsis is. Az ott levők közül *Kovács Lajos* garázdálkodni kezdett s a korcsmárost le akarta ütni, mire *Potrecz* védelmére kelt a korcsmárosnak, s a legényt kilökte. Ez aztán elment a *Potrecz* lakásához s ott lesbe állott. Mikor a kocsis jött hazafelé, a lakása közelében megtámadta *Kovács Lajos* és fejbe szurta. A sérült legényt első segélynyújtás után 29-én beszállították a közkórházba.

Üres körorvosi állások. A felsőbalogi egészségügyi körorvosi állása február 1-én a dr. *Percz Barna* helyettes körorvos Kassára — szülészeti tanfolyamra — való távozása folytán ismét megüresedett. — A harkácsi körorvosi állásra február 17-ig lehet pályázni, a választás 21-ikén Harkácson lesz.

Halálos baleset. Megirtuk lapunk mult számában, hogy a hizsnyóvízi magnésitbányában *Hegedüs András* kecsői származású munkásra január 15-én rászakadt a föld s maga alá temette. Kettétört s összeroncsolt bal alszárával a súlyosan sérültet beszállították a megyei közkórházba, hol amputálták a lábat, de nem lehetett megmenteni a sérültet, mert már a sérüléskor vérmérgezés lépett fel, s a szerencsétlen ember 26-ikára virradó éjjel meghalt. A bíróság — mely a vizsgálatot megindította, elrendelte a boncolást, s ezt a szakértők január 26-ikán délután végezték.

Szerkesztői üzenet.

W. I. A „Csöndes accordok“ beváltak.
G. G. „Az elkésett levél“ alkalom adtán jönni fog.
Helybeli. „Iza dalkoszorujából“ kettőt besoroztunk a közlendők közé és még egy más címűt is. Egy azonban nem sikerült.
R. A. A küldött v.-cikket köszönjük. Régebbi anyag-halmazódás miatt a jövő héten fog jönni.
Sz. Gy. Serke. Köszönjük a küldeményt, alkalomadtán fölhasználjuk.

Három szobás lakás
 ujonnan festve, vízvezetékekkel felszerelve
 folyó évi május hó 1-től kiadó.
Szentpéteri-utca 15. szám.

Hirdetmény.
 A Tornaljai Takarékpénztár kihelyezett kölcsönei után f. évi február hó 1-től kezdődően 1⁰/₀-al mérsékelte a kamatlábat. Ennek ellenében azonban a betétek kamatlábat csak 1⁴/₀-al szállította le.
 Tornalja, 1914. január 29.
 A tornaljai takarékpénztár igazgatósága.

KIADÓ LAKÁS.
 Rimaszombatban a **Szijasrtó-utca 42. számú házban két utczi, esetleg 3 szoba** a hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt **azonnal, esetleg május hó 1-től kiadó.**
 Értekezni lehet: 3-4
LUSZTIG MENYHÉRTNÉL.

Kiadó lakás
Tompa Mihály-utca 33. sz. alatti házban egy lakás, mely két nagy utczi és egy kisebb mellékszobából áll, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt haszonbérbe kiadó. — Bérelni szándékozók értekezhetnek ugyanott **özv. Knöpfler Viktorné** tulajdonossal.

Meghívó.
A Tornaljai Takarékpénztár
 1914. évi február hó 11-ikén
 d. e. 10 órakor saját helyiségében tartja
XLI-ik évi rendes közgyűlését,
 melyre a t. részvényesek meghivatnak.
 Tornalja, 1914. jan. 24. **Az igazgatóság.**

- Tárgysorozat:**
1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
 2. A mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
 3. Egy igazgatósági tag választása.
 4. *)Alapszabályszerűleg beadott indítványok tárgyalása.

A közgyűlés elé terjesztendő mérleg az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések és javaslatok, a közgyűlést megelőző 8 napon át az intézet hivatalos helyiségében délelőtt 9—12 óráig megtekinthetők.

*) Az alapszabályok 52 §-a értelmében esetleges indítványok a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg írásban adandók be az igazgatósághoz.

Eladó ház.
Tompa Mihály-utca 12. szám alatti utcziára szolgáló ház, mely 3 szoba, konyha, kamara és mellékhelyiségekből áll, — továbbá ugyanazon udvar hátsó részén álló egy szoba és konyhából álló ház szabad kézből azonnal eladó. — Értekezni lehet: **Dusek András** építésszel Rimaszombat, Sodoma-utca 1. szám alatt.

Pályázati hirdetmény.
 309. tan. sz. — Gömör és Kishontvármegye alispánjának 796—914. számú végzésében nyert felhatalmazás alapján **Rimaszombat r. t. város** képviselőtestülete a városunknál 6 évenként választandó tisztviselők megbízatásának lejártával az alább egyenként felsorolt, valamint a lemondás, illetve nyugdíjazás folytán megüresedett főjegyzői állásra az 1886. évi XXII. t. cz. 69. § a értelmében ezennel pályázatot hirdet.
 Betöltendő ezuttal a polgármesteri-, főjegyzői-, közigazgatási és jogi tanácsosi-, mérnöki-, tisztviselői, tisztviselői, rendőrkapitányi-, I. és II. osztályú pénztárnoki-, számvevői, adóellenőri- és közgyámi állás.
 Az elsorolt állásokkal járó javadalmazás az 1912. évi LVIII. t. cz. mellékletét képező C. táblázatban van részletezve.

Pályázni kívánók tartoznak az 1912. évi LVIII. t. cz. 22. §-ában megkivánt képesítésüket igazolni.
 Az ekként felszerelt pályázati kérvények a vármegye alispánja, mint a tisztújító szék elnökéhez címezve, polgármesternél **1914. évi február hó 7-ik napjának déli 12 órájáig** nyújtandók be annál inkább, mert az elkéssetten érkező pályázatok figyelembe vehetők nem lesznek. Szolgálatban állókra csupán jelentkezés kötelező. A megválasztott tisztviselők a városi nyugdíjintézetnek kötelees tagjai.
 Minden megválasztott tisztviselő magát ugyan a jelenleg érvényben lévő, mint az esetleg ezután alkotandó városi szabályrendeletek reája vonatkozó intézkedéseinek alávetni kötelees.
 A január hó 25-én megjelent pályázati hirdetménynek az állatorvosi állásra vonatkozó része további intézkedésig hatályon kívül helyeztetik s ez állásra annak idején külön hirdetmény lesz közzé téve.
 Rimaszombat, 1914. évi január hó 26-án.
 2—2 **Dr. Kovács,** polgármester.

Meghívás.

A **Hangya** a magyar gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete kötelékébe tartozó

Jolsva és Vidéke

„Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet”

1914. évi február hó 15-ikén
d. u. 3 órakor az állami el. iskolában

évi közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik § a értelmében meghívotnak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárószámok megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. Felügyelő-bizottság választása.
7. Netáni indítványok.

1913. év december 31-én a tagok száma 457, üzletrészeinek száma pedig 1397 volt; az év tolyamán belépett 20 tag 40 üzletrésszel; kilépett 15 tag 15 üzletrésszel.

A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezetben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Jolsván, 1914. január 28.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

65—1914. sz. — Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tornaljai kir. járásbírósnak 1913. évi Sp. 361. számú végzése következtében dr. Seress István ügyvéd által képviselt Blau József javára 78 kor. s jár. erejéig 1913. évi október hó 9 én fogatott kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 940 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: széna, sarju, lóhere, tehén és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a feledő kir. járásbírósnak 1913. évi V. 360/3. számú végzése folytán 78 korona 00 fill. tőkekövetelés, ennek 1913. évi január hó első napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 90 koronában bíróilag már megállapított költségek erejéig Csizben alperesnél leendő megtartására 1914. évi február hó 6-dik napjának délelőtti 9 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881-ik évi LX-ik törvényzikk 107 ik és 108. §§ ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Feleden, 1914. január hó 20-án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Tanulóul

egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud — **könyvkötőtanulóul** felfogadtatik id. **Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Meghívó.

A Garamvölgyi Takarékpénztár R.-T.
Pohorellavasgyár

1914. évi február hó 15-én délután
3 órakor saját helyiségében tartja meg

VII. évi rendes közgyűlést,

melyre a t. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak. *)

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása.
2. Az 1913. évi zárószámok előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésével.
3. Nyereség felosztása.
4. A felmentvény megadása.
5. Igazgatóság és felügyelő bizottság választása 3 évre.
6. Indítványok.

Pohorellavasgyár, 1914. jan. 25.

Az igazgatóság.

*) A közgyűlésen az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvényes csak akkor szavazhat érvényesen, ha részvénye legalább 30 nappal a közgyűlés előtt saját nevére iratott át.

13. A közgyűlésen csak olyan indítványok tárgyalhatók, melyek a közgyűlés megtartása előtt legalább nyolcz nappal az igazgatóságnál benyújtottak.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált számítás, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet hivatalos helyiségében (1-től 1-ig az érdekeltek által megtekinthetők.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utcza 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Ajánlkozás.

Magyaróvárt végzett okl. gazdatiszt — hosszabb gyakorlat — mielőbbi belépéssel állást keres. — Elvállalja kisebb birtok perzentés kezelését is. — **Czim:** megtudható a kiadóhivatalban.

Árlejtési hirdetmény.

A gortvakisfaludi ref. egyház presbiteriuma ujonnan építendő **torony** és átalakítandó **templom, lelkészlakás és összes melléképületek**, valamint **felállítandó kerítések** összes munkáira és a belső felszerelésekre vonatkozó ajánlattételre a következő feltételek mellett nyilvános árlejtést hirdet.

1. A pályázaton részt vehetnek mindazon hazai vállalkozók, akik csak iparjoggal bírnak.

2. Csakis az eredeti úrlapokon tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

3. A lepecsételt ajánlatok, melyhez csatolandó annak kijelentése is, hogy az ajánlattevő ismeri az általános és részletes feltételeket s magát azoknak aláveti, a folyó **1914. évi február hó 25.** este 6 (hat) órájáig Kiss Ferencz ref. lelkészhez nyújtandók be. (Lakik: Gortvakisfalud, up. Várgede Gömörmegye.) — Később érkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

4. Ajánlattevő tartozik az ajánlati összegnek 5, azaz öt százalékát készpénzben vagy egyéb óvadékképes értékpapírban az ajánlat-hoz csatolni elismervény ellenében. A munka kiadása felett a presbiterium szabad joggal határoz.

5. A 3-ik pontban jelzett feltételek tekintetében a gömöri ref. egyházmegye által kiadott „Általános és részletes építési feltételek” kötelezők.

6. Pályázni lehet a szakmunkákra külön is, azonban az eredeti úrlapok használata és az 5 százalék óvadék csatolása ez esetben is kötelező.

7. Az átalakítandó épületek a helyszínén természetben, valamint a vonatkozó tervek, rajzok, az általános és részletes feltételek és egyéb esetleg szükséges felvilágosítások a nevezett és alólírt lelkésznel megtekinthetők. Ugyancsak itt az ajánlati úrlapok is kiadatnak, esetleg kívánatra ajánlott postaportó előzetes megtérítése mellett meg is küldetnek.

Kelt Gortvakisfaludon, 1914. január 31-én.

L. Vincze Gyula.

Kiss Ferencz,
ref. lelkész.

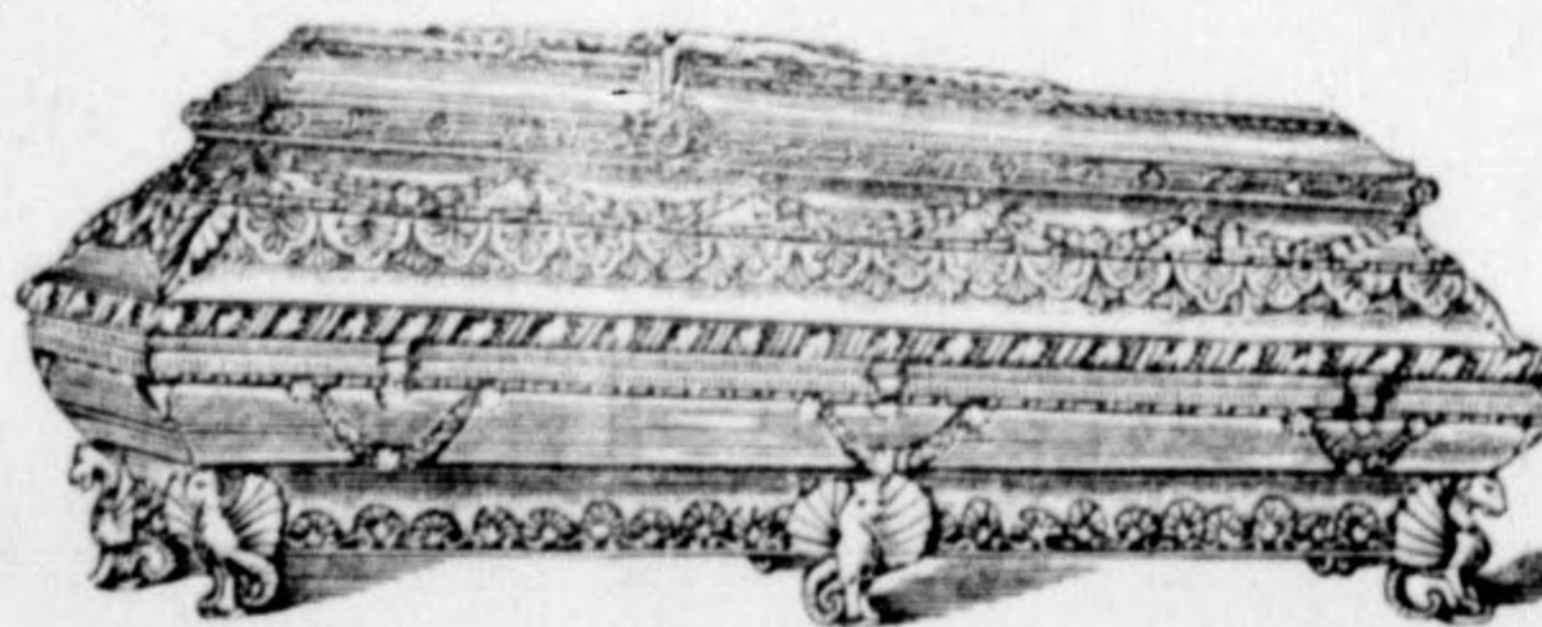
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

12—*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-u.**

teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utcza 24.